

Příloha k protokolu o SZZ č.

Vysoká škola: JU v Č. Budějovicích

Pedagogická fakulta

Pracoviště: Katedra společenských věd

Datum odevzdání posudku:

Jméno a příjmení studenta:

Ivana Böhmová

Obor:

Společenské vědy se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí/oponent bakalářské práce:

Mgr. Jan Brett

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název práce: Utopie vs. antiutopie (Utopia vs. anti-utopia)

Kritéria hodnocení práce (označte vždy právě jednu z možných známek: A – výborně, B – velmi dobře, C – dobře, N – nevyhověl):

1. Struktura práce

(úplnost, logická posloupnost a vyváženost kapitol, rozsah práce)

A	B	C	N
---	---	---	---

Studentka Ivana Böhmová si ve své práci „Utopie vs. antiutopie“ klade za cíl definování utopického žánru a jeho komparaci se žánrem antiutopickým. I přesto, že si diplomantka uvědomuje obtíže spojené se snahou definovat utopismus, který je vždy odpovědí na konkrétní dobové problémy, pokouší se na příkladech tradičních utopických děl Platona, Mora a Campanelly ilustrovat některé charakteristické znaky, které jsou konstituující pro tento filosoficko-literární útvar.

Studentka se jen letmo dotkne také tradiční Popperovy kritiky historicismus a utopického sociálního inženýrství, protože hlavním těžištěm druhé části její práce je literární kritika utopismu, která je zde zastoupena nejznámějšími antiutopickými díly Zamjatina, Huxleyho a Orwella. I zde se diplomantka snaží dospět k definici skrze nalezení společných signifikantních znaků vybraných antiutopií.

Komparací těchto charakteristických znaků typických pro utopický a antiutopický žánr dospívá studentka k překvapivému závěru. Antiutopie podle ní naplňují všechny znaky utopické literatury. Zdánlivá antinomie utopií a antiutopií je tak, podle autorčina názoru, zapříčiněna, spíše než rozdíly obsahovými, historickou perspektivou nejen autora, ale i čtenáře 20. a 21. století.

Promyšlenou strukturu a logickou koherenci práce neruší ani některé důležité a zajímavé postřehy, na které je sice upozorňováno, ale které celkové vyznění práce neruší, ale dokonce ji obohacují. Autorka tak jen mimoděk vyvrací některé zavedené stereotypy a klišé spojené s utopickým žánrem, čímž splňuje to, co recipient od filosofické práce očekává.

Studentka dobře pracuje s délkou kapitol a celkový rozsah práce je vyhovující.

2. Metodologická a metodická stránka práce

(stanovení hypotéz a cílů práce, vhodnost a kvalita dat a metod)

A	B	C	N
---	---	---	---

Diplomantka se pokouší nalézt skrze obsahovou analýzu a vzájemnou komparaci nejvýznamnějších utopických děl charakteristické znaky utopické literatury. Ty pak komparuje se stejným způsobem získanými charakteristikami významných antiutopií. Ve výsledku se tak snaží studentka přispět k tradiční Popperovské kritice utopického myšlení kritikou také z literárních pozic. Jakýmsi vedlejším produktem této kritické práce jsou další překvapivé a neotřelé závěry. Diplomantka tak například polemizuje s dogmatem o ušlechtilosti a následování hodnosti utopických myšlenek, nebo smazává hranice mezi utopickou a antiutopickou literaturou, přičemž dospívá k závěru, že tím, co se mění, není samotný literární žánr, ale spíše jeho recipienti.

3. Práce s literaturou a dalšími informačními zdroji

(výběr, správná citace, použití, dodržování bibliografických norem)

A	B	C	N
---	---	---	---

Výběr literatury je pro bakalářskou práci dostačující. Oceňuji zejména výběr méně známých děl anti-utopické literatury *My* a *Konec civilizace*. Při celkové kvalitě práce považuji absenci cizojazyčné literatury a odborných článků za marginální nedostatek. Jedinou podstatnější výtkou tak zřejmě zůstává absence odkazu na *Cestu do otroctví* Augusta von Hayeka. Tato kniha by mohla, svým důrazem na kritičnost vůči, na první pohled, ušlechtilým myšlenkám, které jsou plíživým předvojem většiny totalit, závěry této práce v některých postřezích obohatit, doplnit, či podpořit.

Práce s poznámkovým aparátem je stejně jako dodržování všech bibliografických norem zcela v pořádku.

4. Odborná správnost – znalost problematiky

(prokázání znalosti řešené problematiky, prokázání specifických znalostí, schopnost aplikovat znalosti na konkrétní problém)

A	B	C	N
---	---	---	---

Studentka prokázala nadprůměrnou schopnost kombinovat a propojovat znalosti získané v průběhu svého dosavadního studia a to z obou studovaných oborů. Interdisciplinární pohled na fenomén utopismu, kombinující přístup literární, filosofický a historicko-politický, je myslím největším přínosem této práce. Autorka také prokázala svůj nadhled, schopnost abstrahovat od prosté popisnosti a zaujmout odůvodněný postoj.

Na druhou stranu ty části práce, které se týkají historických reálií a souvislostí, stejně tak jako dobového kontextu, jsou často nadměrně zjednodušující a působí příliš zkratkovitě (např. poslední odstavec str. 24, nebo druhý odstavec str.37).

5. Zhodnocení výsledků, naplnění cílů, aplikovatelnost v praxi

A	B	C	N
---	---	---	---

Diplomantka ve své práci dospívá k vytčenému cíli, kterým je komparace klasických děl utopické a antiutopické literatury. Výsledkem této práce je poté zjištění pokládající antiutopie za *reductio ad absurdum* utopické literatury, které nijak významně nevybočuje z pravidel utopického žánru. Naši vnímavost vůči absurditě a nebezpečnosti utopismu vysvětluje diplomantka zkušeností moderního čtenáře 20. a 21.století.

Práce se také dotýká některých témat, která by bylo vhodné dále rozvíjet. Za velice podmětný považuji například zmínku o totalizující práci s jazykem ze strany nedemokratických režimů. Toto téma by se mohlo, s přihlédnutím k postanalytické filosofické tradici, stát námětem pro další práci.

6. Úroveň jazykového a stylistického zpracování

A	B	C	N
---	---	---	---

Stylistické zpracování patří k dalším silným stránkám této bakalářské práce. Text je členěn do přehledných kapitol vyhovující délky. Tempo textu se zvyšuje a celá práce tak literárně graduje. Touto dynamikou, plastičností a čtivostí prokázala diplomantka jazykové nadání. Práce postupně odvrhuje tradičních klíšé o utopii a má tak podobu jakési čtivé gradující katarze.

I přes tyto literární kvality jsou myslím v textu obsaženy některé obraty, které nejsou pro použití v odborné práci nejvhodnější (například: „V dnešní době je každému jasné.“ ze str.23).

Bakalářská práce obsahuje pouze minimum gramatických chyb (například chybějící tečka na konci poznámky 27 na straně 26, nebo K.H.Marx v poznámce 4 na straně 10)

7. Formální a grafická úroveň práce

A	B	C	N
---	---	---	---

Bakalářská práce neobsahuje žádné obrazové ani jiné přílohy a její grafická úroveň je standardní.

Otázky k obhajobě:

- Jak se proměňovalo postavení utopického žánru (mezi filosofií, moderní vědou a literaturou) a jaké je jeho místo dnes, popřípadě jaké jsou perspektivy tohoto žánru?
- Vazba mezi utopisty a totalitními režimy je v práci dostatečně naznačena, považujete ale i antiutopie za praktické, nebo jsou čistě beletristickým útvarem bez většího praktického vlivu?
- V práci je naznačeno, že se utopisté záměrně, či nezáměrně snaží naplnit některá ušlechtilá slova novými významy. Mohla byste uvést nějaký nejtypičtější příklad slova, kterému utopisté přikládají zcela jiný, a pro nás neakceptovatelný, význam?
- Ve své práci se dotýkáte celé řady problémů a otázek. Jaký z postřehů, který nehrál klíčovou roli ve Vaší argumentaci, by podle Vašeho názoru zasluhoval hlubší analýzu?

Celkové hodnocení práce (výsledná známka není aritmetickým průměrem známek jednotlivých kritérií hodnocení práce):

A - výborně	B – velmi dobře	C - dobře	N - nevyhověl
-------------	-----------------	-----------	---------------

V Českých Budějovicích dne 15.5.2012

.....
Podpis vedoucího/oponenta bakalářské práce